

A 2465



A. E. Sööt'i

Uued Lunketused.

Sobrali A. Thumme
lahutuse mälustuse
N. Soot

A 2465.

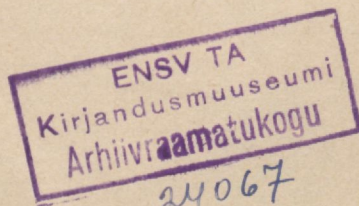
Saatlus.

A. G. Soot'i uued lasketused.



Jurjewis (Tartus).
Trükitud Soot'i trükikojas.
1899.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 25 Ноября 1898 года.



Oma hauale.

Annetuseks.

Ematene, hellatene,
Õdige armsam emake!
Õõta vastu siin mu laulud —
Died Sinu hauale.

Siin mu laulud: lein ja valu,
Pisarad nii palawad.
See wast ainukene anne,
Mis Sa oma pojalt saad.

Ei me lihtsas taluperes
Moeks olnud ialgi,
Tuua kingituši Sulle,
Õõnu luua iluši.

Mis ma tegemata jätnud
Eluajal, emake,
Luba lihtsas lauluhääles
Kanda nüüd Su kalmule.

Minu altar.

Minu altar ülistihtne
 Salja metsatuka sees,
 Kus ma raskusest ja ristist
 Üles waatan filmawees.

Ei mu altril' anna walgust
 Küünlatuli särades,
 Ei ta hülga hõbes, kullas,
 Sammeti ja siidi sees.

Minu palwepaif — mu altar —
 Armas ema hauake . . .
 Sää! mu süda süttib palwes,
 Troosti leian hingele.

Sää! on finililled hõbe,
 Kullerkupud kullakroon,
 Sää! on koit tal küünlatuleks,
 Öhtulambiks ehajoon.

Lillekesed, kummardage.

Lillekesed, kummardage
 Selle künka ees —
 Ta on püha kõigi teiste
 Pühaduste sees.

Oh ta warjab palju armu,
 Hädadust oma all,
 Mis ei terve ilma wäärtus
 Kanna kaaluwal. — —

Lillekesed, kummardage
 Selle künka —
 Tema peidus mulla põues
 Puhkab emake.

Varane kewade.

1897.

Tänavune kewad tuli
 Waremalt kui ialgi,
 Ja need lilled! Oh need tõusid
 Määratuma hulgani.

Villed, linnud tõttasiwad
 Nagu pulmapidule . .
 Oh ei! Pulma nad ei tulnud —
 Pulmalust jäi kõrwale.

Nendel teine põhjus tulla,
 Teised soowid rutata:
 Nemad tuliwad mu kalli
 Ema hauda ehtima.

Wõõrskäik.

Eila oma ema juurde
 Väksin wõõrjile —
 Otsisin ta asukoha,
 Haua, ülesse.

Villeke ja waike palwe
 Tapse-meelega —
 See ep kõik, mis külastiks
 Ühes wõtsin ma. . . .

Emafene minu käigu
 Wastas lahkest:
 Täna öösel tema ilmus
 Unes minule,

Nimetas mind kalliks lapseks,
 Silitas mu pääd,
 Andis suud ja soowis mulle
 Elus kõike hääd.

Ema! . . . oh su armu tunnen
 Sajawõrra ma,
 Ja su mälestus mull' püha,
 Kallis lõpmata.

Emale.

Olin mina weskiteel wõi turukäigul,
 Olin naabri peres wõõruses,
 Jkka hella emake mind ootas kodu,
 Jstus pooleööni ülewel.

Nüüd, kus kaeladwaht leheilu langes
 — Kured tõttaswad lõunasje, —
 Ja kui lumi langes nagu walgeis õites —
 Wangesid mu ema hauale.

Küllap minu emafene nüüdgi ootab,
 Dotab wiimjes kodupaigas mind . . .
 — Emafene, kõige kallim, armjam ema,
 Wähe aja pärast näen ma find!

Sina tead, meie naabritalus kaswas
 Neiukene nagu lilleke,
 Sina tunned tema wiisakust ja kombet,
 Tunned, kuis ta sünnib minule.

Uba, et ma jelle neiukese kõrwal
 Wõiksin käia mõni aastagi:
 Tema kätte wõid sa oma waranduse —
 Oma poja — anda julgesti.

Hanakalmul.

Õitsew kewad. Haudadel on waiksus.
Minult kuuse ladvast ülewalt
Waagub wares — kurja kuulutaja —
Nagu ahwardades, tumedalt.

Ja me istusime käsi-käes
Sääl, kus emakene puhkamas,
Seadisime õisi haua pääle,
Kuna filmad seifid pisaräs. —

Müüd on jälle kewad. Aga ükfi
Palmetan siin hanakalmul ma,
Kalmul; kuhu ühe kallid kõrwa
Kanti teine kallid puhkama.

Kaitseingel.

Ära kaeba noori meesi,
Ära leina nii,
Et su hella emakene
Hauda kanneti.

Ära kaeba, et sa ükfi
Elad ilma pääl,
Et on waihin'd igawesti
Ema armu hääl.

Ära kaeba, — üks on sinul
Seltfiline meel:
Ema õnnistus on saatjaks
Sulle eluteel.

Igal pool kui kaitseingel
Käib ta sinuga,
Kui sa meelega ei astu
Kurja kammitsa.



Isamaa pinnal.

Mis mul rinnas.

Mul on nelijada laulu
Ja üks jüda rinnasja —
Süda sügaw, süda awar,
Vuuletuste hallik ta.

Sinna mahub sõbrakene,
Mahub mõni teinegi,
Mõni teine kallis, armas,
Mulle ustaw surmani.

Sinna mahub suwe-soojus,
Sada õhetawat tuld,
Mahub sätendaja päike,
Kumendaja koidukuld.

Sinna mahub lillekene,
Vinnukene lauluga,
Mahub õnnistus ja palwe,
Püha, kallis isamaa.

Ja kui wale tõstab lippu,
Ulekohus wääraja,
Kui on õigus ristisambas,
Hädaohus isamaa:

Siis jääb wehib walgutuli
Läbi wandelise öö,
Tuhat sõda kurja wastu,
Hirmus tasumise töö!

Ja nad püüdsid seletada.

1895.

. . . Ja nad püüdsid seletada pikas kirjas:
Sõnakõla olla isamaa;
Rahwus olla juhmi mõttekuju,
Meie ajasse ei sündida.

Ja nad laulsid, Eesti rahwas, sulle:
Mene, tekel . . . hirmutusega,
Sulle, keda seitsejada aastat
Püüdsid ilmaaegu surmata.

Nemad otsisjwad sulle jüüdi:
Tööde tarwis puududa sul püüd,
Sul ei olla kõlblust, — ainult lõbu
Seista sinu päewaforral nüüd.

Oh ma palun, südameta mehed,
Urge usku minult riisuge,

Usku, et mu isamaa ja rahvas
Pole küps veel hauawilule.

Palun, wärdjad, palun, surnumatjad,
Surnumatjad narrikuuesja,
Ärge riisuge mult wiimast lootust,
Vootust, mille pärast elan ma.

Dr. M. Beske. *)

„Ma lään ära, kallid vennad,
Aga siia jääb mu waim —
Ta on sugurahwa oma,
Cesti pinnal kaswand taim.“

Ja ta läks ja elas kaugel,
Kaugel wõõra rahwa ra'al;
Aga waim ei püsinud wõõrsil —
Wiibis kallil kodumaal.

Ja see waim kui päiksesära,
Hiilgaw tõde igawest,

*) Kui Dr. M. Beske 1886 aastal Tartuist Moskwa sõitis, ütles ta sõpru jumalaga jättes: „Ma lään ära, aga mu waim jääb siia!“ Müüd, kui ma J. Rõgeweri luuletuste hulgas laulu „Dr. M. Beske tuas esimest korda“ lugesin, tulistwad mulle need sõnad elawalt meelde ja ma katjusin nad lauluks laiendada ja riimisse seadida.

Hüüdis: „Üles poole, üles!
Walgus elustagu meest!“ . . .

Kodus tema mõte, luule,
Kui ka wõõrsil isegi . . .
Aastad läksid . . . Tema toodi
Surnukirstus tagasi. —

Müüd ta puhkab Maarja mullas,
Aga waim käib meie ees,
Hüüab: „Üles poole, üles!
Walgust nõua, Cesti mees!“

P i d u l.

Oli pidu. Kaugelt lõunast
Wõõra rahwa liikmed koos:
Üliõpilased, sõbrad,
Tutwad oma rahwa koos.

Astus ette neiukene
Rahwatanud, tõsine,
Rääkis kõlarikkas riimis
Mehedaste, waikeste.

Rääkis kaebawalt ja kurwalt,
Rääkis nagu paludes,
Rääkis nagu käskiw ingel
Ülekohut trahwides.

Mina wahest olin ainus
— Gesti rahwa liige jääl, —
Kellel wõdras nende kõne,
Wõdras nende lauluhäääl.

Aga jüisgi sain ma aru
Selle neiu sõnadeft —
Nad kui kodu kaebehääled
Ammu tuntud südamest.

Ja mul meelde tuli rahwas,
Wõdras rahwas lõunassa,
Keda farm ja wali saatus
Wintjutamud lõpmata.

Meelde tuli Gesti rahwas,
Gestimaa, mu eideke,
Kellel, raske ajal löõdud
Werehaawad südamet.

Kääpa kaldal.

Kewadene tuul,
Mille pehmes, soojas süles
Kaob lumi wajudef kui waht,
Oli waikunud.
Waikunud ka oli inimeste kaja,
Waikind, wäfind rammetufena.

Waikind nende soowid, mis kui wereudus
Rooste kombel toowad hukatuft;
Waikind soowid — soojad päitse kiired,
Mis kui walgetiivulised tuwid
Tõuswad üles taewasinasse.
— Kõik nad seiswad nüüd
Musta uneingli — surma felttimehe — tiiva all,
Tajafesti unes hingates. — — —

Kääpa kallast katfid laiad wood,
Nagu mängides, kui lauldes kohinal;
Caulfid laulu ammu möõdaläinud uinund a'ast,
Millest wahest muinasjutu huul
Salalifel häälel unistab.

Ainult mõni, mõni temast aru saab,
Kellele on Juta oma kuldse uju
Pannud surelise filmale.

Mõned hiljaks jäänud jää- ning lumekambad
Wajusiwad, nagu kalliskiwiparwed,
Wagufasti alla päri-wett.

Halli pilwe piirilt kumendaja kuu,
Taewataadi yöne küinal,
Saatis paistet nagu fula-hõbet
Kääpa laialise lainele. — — —

Waata, . . . mis jääl hiilgas laene rüpes!?
Mis jääl jügarufes fätendas?!

Kuula, nagu muinasjutu ilmas
 Heliseva hõbekella hää, —
 Nagu leinaline mõrsjalaul
 Vangewale nooremehel. — —

Mäen, kuulen . . . meelde tuleb
 Väino rahwa kangelane Kalew . . .
 Kellahääl ja leinalaul,
 Müriseja mõõga möll.
 Ja mu käsi tõuseb rusikpihul üles,
 — — Kuid ta langeb jälle
 Ja ma nutan, nutan, nutan.



Elu-õues.

Minu lein.

Karjapilliks kõige kõlbulisem
 Silekooreline remmelgas,
 Aga mina wõtsin selle tarwis
 Veinalepa helkjas pisaräs:

Seft ta kewadene sõber ööpik
 Soowis teda soojalt minule, —
 Kuid ta ise nuttis sajas walus,
 Kui mu nuga lõikas lepassje.

Sellest ajast lein mu hingewara,
 Ohkamine mulle omane —
 Ja ma ohkan leinalisest rinnast
 Oma waluleegid laulusje.

Kadunud paradiis.

Kraavis kesaurne ääres
Mängis Karja-Jaan,
Tegi tammi, kuda nõudis
Wesiwesti plaan.

Seadis wesiratta käima
Tammi pääle ka, —
Ja siis hõiskas, nagu temal
Oleks ilmamaa.

Mina ist'in Jaani kõrva
Kraawi kaldale,
Kauplejin end wesikimeistri
Teenistusesse.

Kahel nõul ja kahel jõul
Nüüd läks edasi
Ehitus ja jahwamine
Päris uhkesti.

Kahewõrra põhjust oli
Nüüd tal hõisata,
Pani kahetordses rõõmus
Wainu kajama.

Kuid ei minul — wesikiwiil —
Tulnud tujulest:
Otsisin küll teda „ojast“,
Jaani silmadest.

Wiimaks tuli wesikiline —
Ei, — üks mõdras mees,
Teretas ja soowis jõudu
Meie wesi ees.

Oh, nüüd ärkasin ma alles
Nagu une seeft:
Vapselust mult põgenenud
Kümne aasta eest!

Nüüd mul teised ettemõtted,
Teine eluviis:
Kadund, kadund igawesti
Vapse paradiis.

Uhe kangelahe ees.

Onnelapsed, kell' on mõdras
Veiba murda filmawees,
Kelle elurada särab
Kullalises öie-kees!

Siin on mees, kes tunneb elu
Wiletsuse täiuses,
Kes on kujunenud walu
Hellitatud õnne ees!

Õnnelapsed, kell' on wõõras
 Walu, raskus elu fees,
 Kummaridage, kummaridage
 Walu majasteedi ees!

Õ e n d u s.

Mu sünnipäewaks õnne
 Ja soowis rohkesti
 Ja rahu, palju rahu
 Veel tagast järele.

Ma tänan! Rahu leiab
 Kõik tõi minu rind;
 Sest üürise pära
 Haud wastu wõtab mind.

P a l j u.

Mõisaherral palju karja,
 Laialine karjamaa;
 Moonaimehel palju lapsi
 Rohke jõggiisuga.

Pangaherral palju raha,
 Kaubaherral kaup on;
 Taewas millionid tähed
 Meile x ja y.

Minul palju tööd ja waewa,
 Palju äpardusi ees,
 Palju hoolt ja palju muret
 Minutse rinna fees.

Minu töö ja waew ja higi,
 Mure lõppemata, juur —
 On mu liikumata wara,
 Minu jäädaw inventur.

P i l w e l e.

Ferd. Avenarius'e järele.

Rända, pilweke, rända
 Üle mere ja maa;
 Minagi rändasin palju,
 Rändasin rõõmuga.

Ära ma rändanud olen
 Õnne ja mure ka, —
 Rända, pilweke, rända
 Üle mere ja maa!

Uhe kontserdi mälestuseks.

Kaua waatasin ma Põhja
 Igatsewa pilguga —
 Ja siis kuulbus: „Döpit*) tuleb
 Paulma meie laanesse!“

*) „Soomemaa döpit“ — kunstilaulja pr. Alma Johström.

Tuli — laulis. Oh kuis tundaks
Seda ära ütelda,
Mis ma hinge põhjas tundsin
Pilgufese ajaga!

Kuulsin kauget metsakaja,
Õnne kättesaamata,
Meelitawat Helle *) hülüdu,
Villehingi laulusa.

Kuulsin nagu ditsilindu,
Tuhat-keelel hülüdejat,
Kuulsin Keerubimi mängu,
Wõidulaulu wägewat.

Kuulsin nagu rõõmuft naeru,
Nagu nutukahinat,
Nagu õndsaid armuhääli
Moores rinna ärkawat . . .

Ja siis wärisewas walus
Jumalaga jätmise,
Kuda surmasõrmil katkeb
Wiimne kandlikeese.

Kuulsin ema häälitust
Uinuwaie lapsela,
Kosutawaid troostisõnu:
„Miks ja nutad, lillake?“

*) J. Jungi seletuse järele Murueide kolmas tütar,
puude ja koduloomade jumalanna, metsa jumalanna.

Seletus, miks lille nutab —
See jäi talle andmata.
Tema läks. . . Ma waatan Põhja
Igatsewa pilguga.

Gestpaluja.

Minu ainus wäike õde,
Armas õde
Uinus waikselt, palwetades
Surma unesse.

Palwes uinus, palwes heljus
Üles taewasse,
Heljus inglise saatel
Iga troonile.

Wenna eest ta hingekene
Tõttas paluma,
Teadis: wenna eest on palju
Tarwis paluda.

Ja ma tean: tema palwe
Märkja mõjuga —
Tema palwe waral ilmas
Kergem elada.

Küsimus.

H. Hermann'i falsakeelse laulu järel.

Ma tunnistan ja tunnistan,
Ei tea ometi,
Kus näinud seda nagu ma,
Neid filmi ennemi.

Kas mustalt kaetud afnala
Ma naabruses wast näin'd,
Kui kaua, kaua aja eest
Ma kodunt ära läin'd?

Kas furnuwanfri taga wast
See polnud wäratel,
Kui mahajäetud tütarlaps
Sääl nuttis nõrkewel?

Ma tunnistan ja tunnistan,
Ei tea ometi,
Kus näinud seda nagu ma,
Neid filmi ennemi.

Üks wanamees.

Maewalt olin lapse-ea
Selja taha jätnud ma,
Kui nad mind ju wanaks hüüdsid
Alma naljatufeta.

Baewalt olin mahest jõudnud
Mehe-ea piirini,
Kui mind juba wanaks isaks,
Wanaks raugaks kutsuti.

Neil on õigus, kui nad hüüdwad
Wanaks isaks, raugaks mind,
Neil on õigus, sest nad näewad,
Mida warjab minu rind.

Minu süda hall ja wana,
Haua äärel minu meel,
Minu süda hallilt, wanalt
Rändas juba farjateel.

Õiguse otsija.

— — Ja ta otsis õigust ilma seest,
Otsis teda seitsekümme aastat taga,
Otsis jäält, kus antaks teda ainult
Sõpradele, antaks raha eest, —
Otsis jäält, kus teda polnudgi.

Wana, wäsin'd, aga sirgelt käis ta teed
Ega kummardanud neid, kes õigust
Kuldse prilli läbi jagawad.

Wana, wäsin'd, aga lootus-säde —
See ei kustunud ta südamest.
Ja ta otsis weel, ta otsis kaua weel. . .

Tema furi. . . Nga lootus-fäde
Surresgi ei kustun'd südamest.

Tema waatas üles kuu ja tähte poole
Vootuses, et weel üks Nohtumõistja
Suur ja wägew
Õiguse tall' mõistab wiimati.

Kui lõõb wulifema wetering.

Maene sõber! Eila said weel aru,
Mis on armastus, mis isamaa —
Täna juba kahwatanud, wäsin'd,
Õhtad Maarja mullas magada.

Sinu filmas jära, — kuid see jära
Pole rõõmurikka elule:
Ta on kannatuje hällisõber,
Waatab surmaingli filmasse.

Ta on fewadene lumeläige
Siis, kui jää on ojas murdumas,
Ta on wiimse weretilga jume
Südamessa tafa tuikawas.

Ta on jära, mis wast homme kustub,
Kui lõõb wulifema wetering. . . .
Homme?! Jssand, ole armuline,
Wõta wastu kallid sõbrahing!

Wõõrsil uinunud. *)

Wõõral pinnal, kaugel Idunas,
Uinus tema waikfeste,
Panges elu dieqjal
Õite warju hauasse —

Kaugel Idunas, jääb, kus taewas
Helgib selge sinaga;
Sääb, kus uhked mäeharjad
Säravad kui kullasja.

Villed, koit ja taewasina —
Ei nad teda meelita,
Tema rinnus ainus hüüe:
Gestimaa, mu Gestimaa!

Oh kui palawalt ta ihkas
Kodumullas magada,
Teades Gesti öde, wenda
Haua äärel leinama.

Tahtis wiimseid palwesõnu
Gmakeeles kuulda weel,
Soowis hella emapilku
Saatjaks wõtta surmateel'.

*) Sõpetaja Jaan Vellep, † 16. juunil 1898 Helweetsia-
maal Männedorfis.

Seotud südamele.

Aus söber.

Alles eila saine tutvaks meie,
Täna juba sõbrad sinana . . .
Ja me käime mööda jõekallast
Käsitäes waitse rahuga.

Sina waatab lainetesse alla,
Kuda kadusid nad järgeste,
Kuda kadusid ja kudas uued
Birwendades tulid ülesse.

Ja me käime mööda jõekallast
Käsitäes waitse rahuga . . .
Kaldal westi, müraw lauawabrik,
Kõrge kiviõrsten suitseja.

Mina näen musta suitsupihve
Shulainetesse kaduma,
Näen kaduma ja uusi pilvi
Jälle tõusma musta sambana

Ja sa naerad, naerad wallatumalt
Määratuma rõõmutuju sees —
Mina tunnen, kuida tume walu
Alwaldas end waitjes filmawees.

Külaskäik.

Geinz Tobote jutu ainete järele.

Puruwäsin'd käigust, näljast, walust
Jstun kraawi kaldal kiwihunnikul.
Häält, ei hülidu pole kusgil kuulda.
Minult külmad kandilised kiwid
Beer'wad kolijedes minu all,
Kui end liigutan, et ümber waadata.

Nööris-dige maantee minu ees,
Misfe lõppemata pimedasse wiib.
Kõrgel tähtedeta taewas, ümberringi öö,
Waitne, tondiline, nagu hauassa.

Minu selja taga linn, kust praegu tulid,
Kõrberdades mööda kilsman'd maad.

Taewas punetab jälle nagu tule-udus,
Nagu wereaurus koledas.
Nagu kauge tulekahju kuma
Tõuseb õhetades ülesse.

Jälestusel täidab see mu rinda,
Et ma meeleheitel langeks lumesse,
Vangeks lumesse, et kõike unustada,
Mis mull' tunda andnud waleline ilm.

Oh, ma olen kõigist unustatud,
Wilets, nagu koer, kui metjaloom. —

Kole kartus täidab minu hinge
Ja mu huultelt kostab kisa kaugele:
— Helmi! . . . Helmi! . . .
Aga midagi ei wasta mulle.
Minult must ja tähtedeta öö
Walwab minu üle nagu surm. . . .

Ma jään waguks, ma istun, nutan . . .
Enesele arusaamata.

Ja ma tunnen, tunnen täiel wõimul,
Et üks inenägu imeilus,
Mis mu terwest elust läbi käis,
Igawesti lõpetatud nüüd. . . .

Ja ma wahin taewas tuleudu,
Nagu oleks tema süüdlane;
Wahin, kuida linna kohal kuma,
Nagu suure tulekahju a'al. —

Nüüd lahkus armastus.

Nüüd lahkus armastus ja lahkus sõprus,
Nüüd õnn ja rahu lahkus rinnast ka,
Ja armuga weel ühes lahkus tema,
Kes surmani ei luban'd lahkuda!

Kui lahkusiwad kõik, kes saatjaks olnud
Ja jeltfiliseks mulle eluteel —
Mikspärast jäid siis, walu, weel mu rinda?
Mikspärast, pisarad, siis jäite weel?

Kadunud ingel.

Rahu, rahu! kispandab mu süda.
Rahu! hüüab minu lõhkew rind.
Kuhu jäänud õnneingel rahu?
Küsin, filmatera kuldne, find.

Oh kui wähe wiibis ta mu juures —
Waewalt siis, kui õitses ellerhein!
Eumetulekut ei oota mure,
Ega luigelendu oota lein.

Waewalt paranesid wanad haawad —
Juba uutele ma andsin maad,
Uutele, mis werises ja suured —
Ei ma usu, hing, et wõitu saad. . . .

Tunnen, kuida wäheneb mu weri,
 Kuida kahwatanud, wäsin'd ma . . .
 Ja need haawad, werised ja suured,
 Ja see walu ilma lõpmata!

Oh jätke, sõbrad.

P. Friedheimi järele.

Oh jätke, sõbrad, ükfinda
 Mind oma waluga:
 Mu süda jätke puutmata
 Ja kurbtus nõudmata.

Kaks selget silma — oh kui truud! —
 Mind siisgi petšiwad.
 Üks sõna kindel, siisgi tal
 On järel pisarad.

Kõik möödas, wäljas puhub tuul,
 Mu tali algan'd ka.
 Mu süda ütle mata kurb —
 Ta jätke puutmata.

Süüdsased.

Kurb ja õnnetu sa üksi rändad, rändad,
 Nagu kogemata juhtun'd ilmasse.
 Ja kui wärisewat tuld, kui halli warju
 Näen su kannul käima, nagu saatjad weel.

On wast minu määratuma suurel walul
 Tulukeste wirwendaja kuu nüüd?
 On wast minu põue piin kui waikne wari,
 Kellele sa, truudufeta, truutiks jäid?

On wast need, kes kõnniwad nüüd sinu jälgil,
 Needes hirmutawad õnne eemale?
 On wast need? . . . Siis katsu neid sa ära
 wõita —
 Mina olen andeks andnud sulle kõik.

Igatsus.

Oh kui palju, palju
 Oleks rääkida!
 Rääkida, mis koormal
 Rõhub rinnasja.

Aga kus on sõber,
 Minutene, truu,
 Kellel' kõike, kõike
 Awaldaks mu suu?!

Oh mis igatsuses
 Sõgab minu rind!
 Arm, oh arm — mu iha,
 Kus ma leian find?

Ode ja wend.

Minu wastu laua ääres
Häbelikult istus ta,
Õpetas jääl wäikest wenda
„Ruke-aabist“ lugema.

Olgu linnud ligikonnas,
Olgu lilled õitjemas,
Olgu pasunad ja pillid
Õksitamas wärawas:

Tema loeb: a=b, o=b . .
Oma wäike wennaga
Ega läbe filmi tõsta,
Minu poole waadata.

Wenakene ei saa aru,
Sest tal on ju wäike pää;
Wäike pää weel jeda wäiksem,
Et on õde liiga hää. — —
— — — — —

Lätsin õe-wennapaari
Teineford weel waatama —
Wenakene weeris kofku, —
Õde waatas wabana. — —
— — — — —

Weel läks mööda mõni nädal, —
Küllä lätsin kolmat fõrd . . .

Waata imet, wenakene
Targem oli mitmewõrd.

Nüüd ta luges terwed sõnad,
Terwed laused kofku ju:
Euges sest, kuis tähti sõrab,
Hellal hõbehelgil kuu.

Õekene oli rõõmus,
Üles waatas, naeris ta,
Naeris . . . naeris nagu koidu
Silmadesse sõrama. —

Kui nüüd lähen, pooled päewad
Wahime ja wahime . . .
Wenakene aga waikib,
Sest ta loeb ju selgeste.

Ja me rääkisime.

. . . Ja me rääkisime kaua, kaua,
Jutt ei lubanudgi lõppeda.
Tema oli pilwepiiril elan'd,
Oli läbi käin'd Helwetsia.

Silmad sõrasiwad waimustuses,
Kui ta senneriteist seletas;
Seletas, kuis tõusew koidutuli
Mäetippudel on õõgamas.

Tuli kullas, teamandiwärwis
 Suure päiksetule kulde ees;
 Sula raud ja wikerkaarisära,
 Roojõhe kaste ilu sees. . . .

Rääkis laua, rääkis waimustuses,
 Silmad särasid kui koidusfa. . .
 Sõna julge, helisew ja mahe,
 Oh kuis tunnen sinu mõju ma!

Palju walgust!

Palju walgust, liiga palju
 Wastu helgib korraga —
 Nagu roosilisel õhel
 Hoowab üle laia maa!

Helgib filma, oh ma pean
 Silmi hoidma tema eest,
 Kuna määratumas kooris
 Kewad hõistab õnnedest.

Süda, kes sa jälle ärtad
 Piita talwe järele,
 Suudad kuninglikku walgust
 Teretada julgeste?

Walgufega liginewad
 Lilled, õnn ja kewade — —
 Miks nii tormiliselt tufjud,
 Süda, süda, kullake?

Lume sees.

Õgawal palgel, särawail filmil
 Joofsis ta lume sees.
 Nooruse wallatus, lust ja julgus
 Maeris ta filmades.

Õogades, särades, hõiskehülidel
 Soopis mind lumega —
 Lumi, mis langes ta roosila sõrmilt,
 Põletas tulena.

Vanges mu selga, päha ja kaela:
 Südant ta põletas —
 Põleja süda mu ilusa neiu
 Jalgele komistas.

Laulupidu sõlg.

Särav laulupiduline
 Hõbedane sõleke,
 Palun teiste hulgast tulla
 Minu feltsis õuesse.

Mul on jalaliijä asju
 Sinu käest küsida,
 Wahest elu, surma pääle
 Wõidelda meel sinuga.

Sina, õnneline hõbe,
 Kolmepäewa kuningas:
 Kulbne oma õrja rinna
 Minult sulle usaldas.

Sõlekene, sõbrakene,
 Tõega nüüd tunništa,
 Mis ja kuulsid tema rinnal
 Oma hõbe-kõrwaga?

Mis ja nägid õnnesäral
 Tema sinifilmades?
 Mis ja tundsid liikumala
 Ise oma südamas?

Sõlekene, sõbrakene,
 Wandus — wandus filmawees,
 Wandus wankumata tõde
 Tunništada minu ees —

Ja siis rääkis: „Kullakene
 Suure foori keskela.
 Pausis õnnest, armu-koidust —
 Sinu pääle mõtles ta.

Tema kiitis metsailu,
 Vileilulauluga,

Kiitis walgust, taewasina —
 Sinu pääle mõtles ta.

Ja kui marumüral kõlas:
 „Gestimaa, mu isamaa!“
 Siis ta filmad sõrasiwad —
 Sinu pääle mõtles ta.

Ja ta waikses palwelaulus
 Süüta piisaratega
 Palus kõige eest, mis kallis —
 Sinu pääle mõtles ta.

Mina — heliseja hõbe —
 Ühes laulsin temaga,
 Õnnistasin tema tundeid —
 Sinu pääle mõtles ta.“

Põllukefete.

Põllukene, sina tead,
 Et me sõbrad oleme,
 Et mu isa, wana isa
 Sind on kinnnud hoolfaste.

Sina tead ka, et mina
 Siis ju wagu ajasin,
 Kui ma üle adrapära
 Wahest waewalt ulatin.

Sina tead, oh, ja tead,
Kuis sind kalliks pean ma,
Kuda wiimse wiljatera
Jaganud ma sinuga. —

Müüd sest mehest, kesse olnud
Abrapära kõrgune,
Kaswanud on suuri meesi,
Pikka poisji sinule.

Müüd sel mehel sõrafilma,
Jlus, nobe neiuks,
Keda tahab kodu tuua
Perenaefeks talusse.

Aga pulmapäewaks — tead,
Kuldatallis põlluks? —
Kaeru tarwis hobusele,
Püülit pulmarahwale.

Põllukene, luba mulle
Seda meeldetuletust,
Et su käes on pulmaluba,
Pulmarõõm ja pulmalust.

Aga minu ja mu kalli,
Kauni, noore naese käes —
Meie käes on tänupalwe
Pulmapäewal altri ees.

Sõnadeta salajuttu.

Sõnadeta salajuttu
Rääkis neiuks:
Rääkis huulelt huule pääle,
Põuest põuesse.

Rääkis sõrawala filmil,
Huulel õõgawal —
Ise ainukene tuli
Tundeleegi all.

Rääkis otsatumaft õnnest
Kullakesele
Tulekirjas tulemufu
Tulejüdamel.

A. v. Bengarteni kõnet kuulates. (6. novembril 1898).

Tema pajateles palju,
Kaua rääkis ta,
Kuda reisinud ta jala
Ümber ilmamaa.

Jutustas, kuis wiletsustest
Tema läbi käin'd,
Mis ta häd ja mis ta paha
Pital reisir näin'd. — —

Minu kõrval rahwa seas
 Jstus neiuks,
 Pani wõõra reisimehe
 Sõnu tähele.

Wõõras rääkis — neiu filmad
 Särastawad tuld, —
 Oh fääli leegionid lilled,
 Tõusew koidukuld!

Wõõras rääkis — mina kuulsin, —
 Enam nägin ma:
 Nägin koidu, nägin taewa
 Neiu filmasja.

Taewas — jinine kui sammet, —
 Tähed, päikene,
 Puhtaw lõuneline loodus,
 Siitjewe kowade.

Nägin, kudas uhkes ilus
 Tõuseb Kaukasus,
 Nagu piiramata priius,
 Kujuw wabadus.

Nägin ahneid tiigri-silmi
 Metjas pimedas,
 Nagu tuled rõõwlikoobas
 Saaki ootamas.

Nägin: kihwtiline madu
 Longas üle tee —
 Ja ma tundsin wärisedes,
 Kuda ligi see.

Seisin kole kuristikus
 Haigutawal suul,
 Alimates, et surm ja elu
 Wõitleb igal pool. — —

Kõne lõppis — neiu tõttas
 Ühes teistega, —
 Aga filmad minu meeles
 Alla lõpmata.

Kuigi kujutawad surma,
 Taewast korraga,
 Soowiks terve eluaja
 Reisisse waadata.

Reisifikt.

Uudishimu ajas wälja
 Hamajast mind —
 Waba woli tahtis tunda
 Waba mehe rind.

Kompas uuriketi külles
 Näitas põhjasse:
 Põhja poole, põhja poole
 Wiis mind reisitee!

Põhja poole, põhja poole
 Läbi Wirula!
 Põhja poole — Põhjalasse
 Ille mere, maa!

Põhjalas on näguš talu,
 Mõnus peremees,
 Põhjas külmal kaljurannal
 Ime-wägi sees.

Ei mind kuskil wastu wõetud
 Nõnda, nagu sääl,
 Ei mind kuskil teretanud
 Armastuse hää!

Beretütar, finifilma,
 Võbus, lahke linn —
 Oh ta siidus filmadega,
 Südamega mind! —

Meelitagu teisi mehi
 Soe Saamara,
 Juhtigu kas kümme kompast —
 Mind seob Põhjala!

Lauljad.

Mäike finifilma neiu
 Paulis koori ees;
 Tema taga teises ääres
 Pikk ja sirge mees.

Mahedasti, lahedasti,
 Ime-hellaste
 Paulis finifilma neiu —
 Võbus lüoke.

Tema taga teises ääres
 Kõlas wägew hää! . . .
 Nagu maru metsaladinal,
 Pikne pilwe pääl.

Ja see wägew marumüra,
 Ja see lüolaul
 Heitsid teine teise hõlma,
 Kõlasiwad auul.

Ja see wägew passilaulja,
 Ja see neiu
 Paulsid teine teise pärast,
 Teine teisele.

Paulsid, laulsid . . . kuni endid
 Kõtku laulsiwad —
 Üheskoos nüüd terwest elust
 Läbi laulawad.

Waike juoja.

Rudolf Baumbachi järele.

Nad hoidsid kannud kõrgel käes
Ja laulsid üheskoos,
Nad kiitsid Minni, Mannikest
Kõik wainustuse hoos.
Kuid üks neist istus waguvalt
Sääli õllekanu ees —
Ta ilma kallikejeta
Wist oli ainufene mees.

Õe tuli. Waike wiimati
Ka rõõmus lauluhääl,
Ja wäsimuses lamas siis
Üks siin ja teine sääl.
Kuid üks ei magan'd . . . kargas maast
Ja tõttas oma teed.
Ei keegi tea, kuhu läks,
Sest sügawad on waitfjed weed.

Lillekehe kaebtus.

Johanna Ambrosiuse järele.

„Ma palju kannatanud,
Nii kaebas lilleke,
„Kui karmid käed puutnud
Mu õie-kroonisje.

Mind hoolimatal kombel
On maha sõtkutud,
Mu elujõud on raugen'd,
Mu ilu kadunud.

Sa üksi mööda läksid
Nii uhkelt ülbeste —
Ja kõige rohkem walu
Tõi see su lillele.

Kartus.

Minu kullakene närtfis noorelt,
Tema kanti wara hauasse,
Maeti kihelkonna idapiiri,
Wõrsta kümme siit wast kaugele.

Kallid sõbrad, kui mu wäsin'd keha
Ükskord kalmukambri kannate,
Seadige siis nii mind mulla alla,
Et mu filmad näeksid idasse.

Sest ma kardan, et ma wiimisel päewal
Waluwäsimust jään puhkama,
Kardan, et mind kuldne maha jätab,
Nagu nüüd mind maha jätanud ta.

Ruumi küllalt.

B. Wadernageli järel.

Ruumi küllalt mulle jäänud
 Shulossiks alale,
 Ruumi armu tarwis rinda,
 Rahu tarwis mullasse.

**Nalja tujul.****Varas.**

Wargad saadetakse Siberisse,
 Runi külmemani mereni;
 Aga siiajääjad warastavad
 Seda südimalt weel edasi.

Ei neil' wastu pane rauafangid,
 Ei neid kurjad koerad hirmuta:
 Pole ime, kui nad talu wara
 Wiivad kõige peremehega.

Minu talust kolme luku tagast
 Wiidi minu wara wiimane:
 Waras ütle mata ilus, armas —
 Ära warastas mu südame.

Kõrgeamulised kohtuherrad,
 Ärge saatke teda Siberi:
 Minu südamel, mu viimse wara,
 Ühes wõtaks tema ometi.

Näitusel.

Oh wõiksin armu walu
 Siin ette näidata,
 Ma imestama paneks
 Kõik rahwa korraga.

Ma wõidakš sada rubla
 Ja kuldse midali,
 Ja midaliga ühes
 Mu neiu tagasi.

Mu neiu, torm ja uhke,
 Jääks minestusesse,
 Ja minestades langeks
 Mu kuuma rinnale. . .

Seft minu arm on sügaw
 Kui Wäikne okean,
 Ja minu walu kõrge
 Kui Balkan taewa all.

Ani-Annuse kuulsus.

Oh kuis mina ihtan kuulsaks saada,
 Kuulsust taga a'an kui ratsamees,
 Aga asjata! Kuid õnneline
 Peiab teda kas wõi une sees.

Nii on hädalt aasta mööda läinud —
 Ani-Annusest saan'd kuulus mees:
 Ta on kuulus terwes kihelkunnas,
 Kuulus peaaegu kreisi sees.

Ani-Annus kuulus? Kust see tulnud?
 On wast mõne toimetaja sõber ta?
 Ehk wast selle sõbra sõbra sõber?
 Ehk wast kümne lehe tellija?

Ehk ta on wast hobuseid ja hārgi
 Näitusele wiinud hulgani?
 Wõi ehk wallawanemate kogul
 Kreisi-aadikuks ta waliti?

Wõta näpust! Ei see ole nõnda!
 Hoopis teisest küljest kuulus ta!
 Ei tal tarwis olla sõbra sõber,
 Ega mitme lehe tellija.

Ei ta priugi näitusele wiia
 Rahuar mastawaid elajaid;

Ei ta pruugi kreisifaadik olla,
Kui nad selleks teise mehe said.

Tema kuulsus asub tema ligi,
Asub tema oma kodu sees:
Sellest ajast, kui ta naese võttis,
On ta kuulsa kurja naese mees! —

Aga sellele, kes kadestust nüüd tunneb,
Olgu nõnda palju üteldud,
Et ta oma kuulsuse ja nime
Polehigi sees on teeninud.

Kuulsus nõuab lambakannatuse,
Nõuab sada, sada ärksat ööd,
Nõuab pikad pisarate ojad,
Nõuab tõsist kangelasetööd.

Sammas, hobune ja wahisoldat
Peab olema siin ilma sees,
Kui sa tahad Ani-Muus olla —
Kuulsa kurja naese kuulsus mees.

Tõistre-Nanna.

Üliarmas laps on Tõistre-Nanna,
Nagu teisest ilmast pärit ta:
Armaft olekut ja ilu, tarkust —
Neid on antud talle kuhjaga.

Ta on nagu rööpas piimas pestud,
Nagu õhetaja metjarvoos.
Terwe pere armastus ja uhkus
Nautas, ainsas perepojas, koos.

Ta on tark — ei targal lapsel ole
Tarkwis kooliwahtet kõndida —
Viati weel talvel külmal ajal,
Tuhiseja lumetuisuga.

Nanna istub kodu soojas toas —
Kumalad, need võivad õppida, —
Memmekene, nennekene sõõdab
Teda sooja sealihaga.

Sõõdab talle nimelt sea nina,
Sea keeleliha hoolfaste,
Ütleb: „Siis saad sina kirjutajaks,
Siis saad keeletargaks, pojake.“

Pojakene sõnakuuleline,
Wastupanemata tema sõõb:
Paari nädalaga searinad,
Seakeeled tema üle lõõb.

Ja ta tarkus tõuseb, nagu oleks
Kulbiga tall' antud ülewelt;
Sest ta räägib: „Siiver saawer laawer . .“
Kuda kuulnud seakarjuselt.

Kirjutuses aga mitme võrra
 Keeletarkusest ta võitu saab:
 Kirjutab kui harjasloomgi wahest,
 Keske mulda mööda wagu a'ab.

K a s s i d.

Kassikene, Kassikene
 Suured sõbrad mõlemad:
 Oma rõõmud, oma mured
 Kahe pääle jagawad.

Kass'i tujud — Kass'i tujud,
 Kass'i tujud aga kass;
 Mängib murul kassikene,
 Hüppab õnneline Kass.

Minul ka üks sõbrakene,
 Kallis kasuvennake;
 Aga meie hingesoowid
 Sugugi ei ühine.

Minu wend on minu saatuis —
 Tuhatküüneline kass:
 Tuhat küünt ja tuhat tuju,
 Mina tema wäike Kass.

Nad naersid.

Nad naersid mu jõuetut raudjast,
 Mu wana kuube ka, —
 Kuid ei nad mu luulehobust,
 Mu Beegast, naerda saa.

Eas' naerda! Sest kuub ja raudjas
 On nende sarnased:
 Wast täna wõi homme juba
 Nad rändawad Petseri*) teed.



*) Nagu tuttaw, ostawad ja wahetawad setukesed
 wanu hobuseid ja narusid, mis wiimased nad Petseri
 ligidale Rõpina paberihwabritusse wiitwad.

S i s u.

	Pehek.
Ena haual	3—9
Uamaa pinnal	10—16
Elu-õues	17—27
Seotud südamele	28—48
Nalja tujul	49—55

